

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U001462

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 02-05-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кондратюк Жанна Володимирівна

2. Zhanna V. Kondratiuk

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6943-9105

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 053

Назва наукової спеціальності: Психологія

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Спеціальна психологія

Дата захисту: 15-05-2025

Спеціальність за освітою: Дефектологія

Місце роботи здобувача: Комунальний заклад «Інклюзивно-ресурсний центр» Вишгородської міської ради Київської області

Код за ЄДРПОУ: 42059088

Місцезнаходження: вул. І. Мазепи, 7-А, Вишгород, Вишгородський р-н., 07300, Україна

Форма власності: Комунальна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 8457

Повне найменування юридичної особи: Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 21560861

Місцезнаходження: вул. М. Берлинського, буд. 9, Київ, 04060, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 21560861

Місцезнаходження: вул. М. Берлинського, буд. 9, Київ, 04060, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.29, 15.21.51

Тема дисертації:

1. Психологічні особливості розвитку професійної ідентичності фахівців (консультантів) інклюзивно-ресурсних центрів.
2. Psychological features of the development of professional identity of specialists (consultants) of inclusive resource centres.

Реферат:

1. У дисертації вперше здійснено наукове вирішення проблеми розвитку професійної ідентичності фахівців (консультантів) інклюзивно-ресурсних центрів. Актуальність дослідження визначеної теми обумовлена тим, що розвиток професійної ідентичності став необхідним і новим концептуальним дороговказом у освіті дорослих XXI століття, яке отримало назву «століття професійної ідентичності та професійної компетентності», оскільки одним із основних чинників становлення особистості є професійний розвиток. Професійна ідентичність набуває актуальності як метавластивість, що визначає ефективність професійного розвитку людини. Розглянуто професійну ідентичність як метавластивість вищого рівня, яка використовується для визначення поведінки, структури або характеристик самих властивостей. Професійна

ідентичність як метавластивість дозволяє суб'єкту професійного розвитку зберігати цілісність і автономність. Професійна ідентичність як близьке поняття самовизначенню – це усвідомлення себе, вибір і реалізація способу взаємодії з навколишнім світом, набуття сенсу самоповаги через виконання цієї діяльності. Це можливість здійснювати особистісне самовизначення, інтегруватися в професійне співтовариство й формувати уявлення про себе як про фахівця. Професійна ідентичність визначається як узагальнююче поняття, що об'єднує структурні елементи особистісної та соціальної ідентичності, складову самосвідомості, результат професійного самовизначення, самоприйняття індивіда з точки зору ефективності його взаємодії із зовнішнім світом, що передбачає триразове ставлення: до себе як до професіонала; до набутої професії та до професійної спільноти. Обгрунтовано та визначено передумови розвитку професійної ідентичності. У якості провідних підходів до теоретичного обгрунтування професійної ідентичності фахівців (консультантів) ІРЦ нами обрано системний, компетентнісний, акмеологічний та аутопсихологічний наукові підходи на етапі констатувального експерименту та особистісно-орієнтований і технологічний на етапі розвитку професійної ідентичності у фахівців (консультантів) інклюзивно-ресурсних центрів як метавластивості. Через призму даних підходів обгрунтовано теоретичні передумови розвитку професійної ідентичності фахівців (консультантів) ІРЦ. Зокрема, обгрунтовано наступні передумови: мотиваційну, технічну, міжособистісну, контекстуальну, адаптивну, творчу, акмеологічну, аутопсихологічну. Визначені нами теоретичні передумови покладено в основу розробленої структурно-функціональної моделі розвитку професійної ідентичності фахівців (консультантів) інклюзивно-ресурсних центрів, що містить мотиваційний, технічний, міжособистісний, контекстуальний, адаптивний, творчий, акмеологічний, аутопсихологічний компоненти. Визначено, що виділені нами складові професійної ідентичності фахівців (консультантів) ІРЦ тісно взаємопов'язані між собою, взаємозалежні, кожен компонент продуктивний лише за наявності інших, розвинених достатньою мірою. Обгрунтовано та підібрано діагностичний комплекс дослідження професійної ідентичності у фахівців (консультантів) інклюзивно-ресурсних центрів, який включав у себе методики спрямовані на вивчення компонентів професійної ідентичності фахівців (консультантів) ІРЦ у порівнянні з фахівцями спеціальних закладів загальної середньої освіти/навчально-реабілітаційних центрів. У рукописі подано аналіз результатів емпіричного дослідження професійної ідентичності у фахівців (консультантів) інклюзивно-ресурсних центрів у порівнянні з фахівцями спеціальних закладів загальної середньої освіти/навчально-реабілітаційних центрів (далі СЗЗСО/ІРЦ). З метою з'ясування стану мотиваційного компонента професійної ідентичності було розкрито наступні показники професійної ідентичності фахівців (консультантів) ІРЦ у порівнянні з фахівцями СЗЗСО/ІРЦ: мотиви власної праці; мотиви соціальної значущості праці; мотиви самоствердження в праці; мотиви професійної майстерності. Визначено особливості технічного компонента професійної ідентичності фахівців (консультантів) ІРЦ у порівнянні з фахівцями СЗЗСО/ІРЦ. А саме: схильність до досягнення високих результатів; здатність бути кращим за інших; орієнтація на конкретні цілі та готовність докладати значних зусиль для їх досягнення; здатність ставити перед собою складні завдання, які вимагають значних зусиль і часу для їх виконання; висока працездатність; важливість досягнення мети; віра у свої сили і можливості; здатність справлятися зі стресовими ситуаціями; здатність до постійного вдосконалення і навчання. Розкрито особливості міжособистісного компонента професійної ідентичності фахівців (консультантів) ІРЦ у порівнянні з фахівцями СЗЗСО/ІРЦ: легкість у спілкуванні; високий рівень агресивності; тенденція до лідерства; здатність бути у центрі уваги; здатність легко зав'язувати контакти; імпульсивність; відкритість; контактність; схильність судити людей за зовнішнім виглядом; спрямованість на світ власних переживань; малоконтактність; здатність бути мовчазним; схильність важко встановлювати нові знайомства та ін.

2. The dissertation pioneers a scientific solution to the problem of developing the professional identity of specialists (consultants) in the inclusive resource centres. The relevance of the study is due to the fact that the development of professional identity has become a necessity and a new conceptual guideline in adult education of the XXI century, which acquired the name “century of professional identity and professional competence”; in which one of the most important features in the formation of personality is professional development. Professional identity is gaining importance as a meta-property that determines the effectiveness of a person's professional

development. In the current research, the professional identity is considered as a higher-level metaproperty used to determine the behaviour, the structure or the characteristics of its properties. Professional identity as a meta-property allows the subject of professional development to maintain integrity and autonomy. Professional identity, as a close concept to self-determination, is regarded as self-awareness, the choice and implementation of a way of interacting with the world around us, and the acquisition of a sense of self-respect through the performance of the activity. It is an opportunity to exercise personal self-determination, integrate into the professional community and form oneself as a specialist. Professional identity is defined as a general concept that combines the structural elements of personal and social identity, a component of self-awareness, the result of professional self-determination, self-acceptance of an individual in terms of the effectiveness of his/her interaction with the outside world, which implies a threefold attitude to oneself as a professional; to the acquired profession and to the professional community. The prerequisites for the development of professional identity are defined. As the leading approaches to the theoretical substantiation of the professional identity of IRC specialists (consultants), we have chosen the systemic approach, competence approach, acmeological and autopsychological scientific approaches at the stage of the confirmatory experiment. The personality-oriented and technological approaches at the stage of development of professional identity in specialists (consultants) of inclusive resource centres as a meta-property were identified. Through these approaches, the theoretical background for the development of professional identity of IRC specialists (consultants) is described. In particular, the following areas of the development of the professional identity of IRC specialists were analysed: motivational, technical, interpersonal, contextual, adaptive, creative, acmeological, autopsychological. These theoretical premises are the fundamentals for the structural and functional model of development of professional identity of specialists (consultants) of inclusive resource centres, which contains motivational, technical, interpersonal, contextual, adaptive, creative, acmeological, autopsychological components. It has been determined that the components of the professional identity of IRC specialists (consultants) identified by us are closely interrelated, interdependent, each component is productive only in the presence of other components that are sufficiently developed. The diagnostic complex of the study of professional identity in specialists (consultants) of inclusive resource centres was selected and defined, which included methods aimed at studying the components of professional identity of specialists (consultants) of IRCs in comparison with specialists of special general secondary education institutions/educational and rehabilitation centres (further hereinafter referred to as SGSEI/ERC). The manuscript presents an analysis of the results of an empirical study of professional identity of specialists (consultants) of inclusive resource centres compared to specialists of special general secondary education institutions/educational and rehabilitation centres. In order to find out the state of the motivational component of professional identity, the following indicators of professional identity of IRC specialists (consultants) were revealed in comparison with specialists of SGSEI/ERC: motives of own work; motives of social significance of work; motives of self-affirmation in work, motives of professional skills. The peculiarities of the technical component of the professional identity of IRC specialists (consultants) in comparison with the specialists of the SGSEI/ERC are determined, which include a tendency to achieve high results; ability to be better than others; focus on specific goals and willingness to make significant efforts to achieve them; ability to set complex tasks that require significant effort and time to complete them; high efficiency; importance of achieving the goal, belief in one's strengths and capabilities.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- • Кондратюк, Ж. В. Сутність поняття «професійна ідентичність» в психолого-педагогічних розвідках. Науковий журнал «Габітус». Випуск 37. Одеса. 2022. С. 122–127. DOI <https://doi.org/10.32843/2663-5208.2022.37.22> URL: <http://habitus.od.ua/37-2022>
- • Кондратюк, Ж. В. Проблема генези професійної ідентичності фахівців психолого-педагогічного профілю. Науковий журнал «Габітус». Випуск 38. Одеса. 2022. С. 64–71. DOI <https://doi.org/10.32843/2663-5208.2022.38.11> URL: <http://habitus.od.ua/38-2022>
- • Омельченко І., Кондратюк, Ж. Передумови формування професійної ідентичності фахівців (консультантів) інклюзивно-ресурсних центрів. Науковий журнал «Психологія і особистість». Полтава – Київ. № 1 (23). 2023. С.119–138. DOI: <https://doi.org/10.33989/2226-4078.2023.1.274737> URL: <https://psychpersonality.com.ua/uk/journals/tom-23-1-2023>
- • Омельченко І., Кондратюк, Ж. Діагностичний комплекс дослідження професійної ідентичності фахівців (консультантів) інклюзивно-ресурсних центрів. Особлива дитина: навчання і виховання. 116 (4). 2024. С. 114–129. DOI: <https://doi.org/10.33189/ectu.v116i4.200> URL: <https://psychpersonality.com.ua/uk/journals/tom-23-1-2023>
- • Кондратюк, Ж. В. Професійна ідентичність фахівців (консультантів) інклюзивно-ресурсних центрів: структурно-функціональна модель дослідження. KELM. Knowledge. Education. Law. Management. № 1 (53). 2023. Р. 139–148. DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2023.1.22> URL: <https://kelmczasopisma.com/en/journal/80>

Наукова (науково-технічна) продукція: дисертація

Соціально-економічна спрямованість: розвиток професійної ідентичності фахівців (консультантів) інклюзивно-ресурсних центрів

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0121U108682 0124U000496

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Омельченко Ірина Миколаївна
2. Iryna M. Omelchenko

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4698-0273

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=VERYyLAAAAAJ&hl=uk>

Повне найменування юридичної особи: Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 21560861

Місцезнаходження: вул. М. Берлінського, буд. 9, Київ, 04060, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Калініна Тетяна Станіславівна
2. Tetiana S. Kalinina

Кваліфікація: к.психол.н., доц., 19.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6618-1268

Додаткова інформація: <http://scholar.google.com/citations?hl=ru&user=Z0TDC-sAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Комунальний заклад "Харківська гуманітарно-педагогічна академія" Харківської обласної ради

Код за ЄДРПОУ: 02125591

Місцезнаходження: провулок Руставелі, буд. 7, Харків, Харківський р-н., 61001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Департамент науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Соколова Ганна Борисівна
2. Hanna B. Sokolova

Кваліфікація: д. психол. н., професор, член-кор., 19.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9913-1814

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний заклад "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського"

Код за ЄДРПОУ: 02125473

Місцезнаходження: вул. Старопортофранківська, буд. 26, Одеса, 65020, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бабяк Ольга Олексіївна
2. Olha O. Babiak

Кваліфікація: к. психол. н., с.д., 19.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6337-120

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=5ReeHY0AAAAJ&hl=ru>

Повне найменування юридичної особи: Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 21560861

Місцезнаходження: вул. М. Берлінського, буд. 9, Київ, 04060, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Литовченко Світлана Віталіївна

2. Svitlana V. Lytovchenko

Кваліфікація: д.пед.н., старший науковий співробітник, 13.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0001-4667

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 21560861

Місцезнаходження: вул. М. Берлінського, буд. 9, Київ, 04060, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Засенко В'ячеслав Васильович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Засенко В'ячеслав Васильович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Баташева Наталія Іванівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна